

II

(Vorbereidende besluiten)

COMMISSIE

Voorstel voor een richtlijn van de Raad inzake de bescherming van natuurlijke en halfnatuurlijke habitats en de wilde flora en fauna*COM(88) 381 def.**(Door de Commissie bij de Raad ingediend op 16 augustus 1988)**(88/C 247/03)*

DE RAAD VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, met name op artikel 130 S,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien het advies van het Europese Parlement,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité,

Overwegende dat in het Vierde Milieu-actieprogramma (1987—1992) ⁽¹⁾ op natuurbehoud en bescherming van de natuurlijke milieurijsdommen gerichte maatregelen worden aangekondigd;

Overwegende dat de bescherming van natuurlijke en halfnatuurlijke habitats en de wilde flora en fauna een belangrijk onderdeel vormt van het milieubeleid; dat door de degradatie van habitats en de teruggang van populaties de instandhouding van het natuurlijk milieu in het gedrang kan komen;

Overwegende dat de factoren die de habitats en de wilde flora en fauna bedreigen een grensoverschrijdend karakter kunnen hebben; dat het derhalve nodig is maatregelen te nemen om die habitats en soorten op communautair niveau te beschermen; dat bij het bepalen van de soorten die moeten worden beschermd, rekening moet worden gehouden met de toestand van het milieu in de diverse regio's van de Gemeenschap;

Overwegende dat de instandhouding, de bescherming en de verbetering van de kwaliteit van het milieu voor de Gemeenschap een essentieel doel van algemeen belang vormt, zoals is bepaald in artikel 130 R van het Verdrag;

Overwegende dat het niet wenselijk is habitats en wilde flora en fauna die op het niet Europese grondgebied van de Lid-Staten voorkomen in deze richtlijn op te nemen, vanwege de fundamentele verschillen in biologische kenmerken en klimatologische omstandigheden;

Overwegende dat volgens een nauwkeurig vastgesteld tijdschema een aantal gebieden als speciaal beschermde

gebieden moeten worden aangewezen die talrijk en groot genoeg zijn om de instandhouding van de bedreigde soorten en de bescherming van de bedreigde habitats te garanderen;

Overwegende dat het, gelet op de dringende behoefte aan maatregelen ter bescherming van bepaalde bedreigde habitats, van essentieel belang is dat de tien gebieden die in dit verband als de belangrijkste in de Gemeenschap kunnen worden aangemerkt, binnen zeer korte tijd worden aangewezen;

Overwegende dat alle aangewezen gebieden, inclusief die welke in het kader van Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand ⁽²⁾ als speciale beschermingszone zijn aangewezen, moeten worden opgenomen in een Europees netwerk dat niet alleen op milieubescherming, -verbetering en -herstel is gericht, maar ook de rationele exploitatie moet helpen bevorderen van adequaat in hun biologische diversiteit beschermde milieurijsdommen; dat het Europees netwerk zodoende een weloverwogen en rationele exploitatie mogelijk zal maken;

Overwegende derhalve dat het aanwijzen van speciaal beschermde gebieden een belangrijk onderdeel vormt van de algemene strategie inzake milieubescherming, in die zin dat het zal bijdragen tot een adequaat evenwicht tussen natuurbescherming en economische ontwikkeling, gebaseerd op rationeler gebruik van de plaatselijke hulpbronnen, diversificering van economische activiteiten en nieuwe vormen van landinrichting;

Overwegende dat de aanwijzing van speciaal beschermde gebieden niet mag betekenen dat buitensporige exploitatie van de natuurlijke hulpbronnen in niet beschermde gebieden wel mag worden toegestaan; dat ook buiten de aangewezen gebieden voor adequate landinrichting moet worden gezorgd ten einde de duurzaamheid van de biologische systemen op de overgang tussen de verschillende gebieden te garanderen;

Overwegende dat typische landschapkenmerken dienen te worden beschermd;

⁽¹⁾ PB nr. C 328 van 7. 12. 1987.

⁽²⁾ PB nr. L 103 van 25. 4. 1979, blz. 1.

Overwegende dat in de mogelijkheid moet worden voorzien om in specifieke sociaal-economische situaties vrijstelling te verlenen van de verplichting tot aanwijzing van speciaal beschermde gebieden, voor zover het potentieel van het Europees netwerk qua bescherming van de betrokken habitats en soorten en de coherentie van het bedoelde netwerk hierdoor in generlei mate worden aangetast;

Overwegende dat eventueel maatregelen zullen moeten worden genomen met het oog op het gemeenschappelijke of gecoördineerde beheer van voor de instandhouding van bedreigde soorten van de wilde flora en fauna belangrijke gebieden die zich over de landsgrenzen uitstrekken, de bescherming van woeste gebieden en de overdracht van know-how voor het beheer van speciaal beschermde gebieden;

Overwegende dat in het kader van het ruimtelijke orderingsbeleid en het ontwikkelingsbeleid op nationaal, regionaal en plaatselijk niveau rekening moet worden gehouden met de eisen inzake instandhouding van habitats en wilde flora en fauna en dat daartoe alle projecten en ontwikkelingsplannen of -programma's waarvan mag worden aangenomen dat zij van invloed zullen zijn op de situatie in de speciaal beschermde gebieden aan een milieu-effectrapportage moeten worden onderworpen; dat Richtlijn 85/337/EEG van de Raad ⁽¹⁾ dienovereenkomstig moet worden gewijzigd;

Overwegende dat in een algemene regeling moet worden voorzien ter bescherming van bepaalde diersoorten die buiten de werkingssfeer van Richtlijn 79/409/EEG vallen;

Overwegende dat moet worden voorgeschreven dat de exploitatie van bepaalde soorten overeenkomstig een beheersplan moet plaatsvinden als dit op grond van de biologische situatie van die soorten verantwoord is; dat dergelijke beheersplannen evenwel geen onnodige hinder mogen meebrengen voor bedrijfsleven en handel;

Overwegende dat bepaalde methoden voor het vangen of doden van dieren en het jagen vanuit bepaalde voertuigen moeten worden verboden, vanwege de aanzienlijke teruggang van de betrokken populaties die daarvan het gevolg is of kan zijn of de onnodige wreedheid waarmee zij gepaard gaan;

Overwegende dat, gezien het belang van bepaalde specifieke situaties, in de mogelijkheid moet worden voorzien om, onder bepaalde voorwaarden en onder toezicht van de Commissie, van de bepalingen van deze richtlijn af te wijken;

Overwegende dat de Commissie op gezette tijden een syntheseverslag moet opstellen, onder andere aan de hand van door de Lid-Staten verstrekte gegevens over de toepassing van de ter uitvoering van deze richtlijn vastgestelde nationale bepalingen;

Overwegende dat zich in verband met de bescherming van natuurlijke en halfnatuurlijke habitats en van de wilde flora en fauna nog steeds problemen voordoen die alleen via wetenschappelijk onderzoek en evaluatieprocedures nader tot een oplossing kunnen worden gebracht;

Overwegende dat het dienstig is dat wijzigingen in de artikelen van deze richtlijn door de Raad worden vastge-

steld volgens de procedure van artikel 130 S van het Verdrag;

Overwegende dat bepaalde bijlagen snel moeten kunnen worden aangepast in het licht van de technische en wetenschappelijke vooruitgang; dat, met het oog op de vlotte gang van zaken in dit verband moet worden voorzien in een procedure waarbij Lid-Staten en Commissie nauw met elkaar samenwerken in het kader van een comité voor aanpassing aan de stand van wetenschap en techniek;

Overwegende dat alles in het werk moet worden gesteld om ervoor te zorgen dat de stand van de levensgemeenschappen en van de populaties van de bedreigde soorten waarvan de habitats absolute bescherming behoeven, wordt bewaakt;

Overwegende dat er, in overleg met de Commissie, voor moet worden gewaakt dat de introductie, in de Gemeenschap, van wilde diersoorten en/of plantensoorten die niet van nature op het Europese grondgebied van de Lid-Staten voorkomen, geen bedreiging kan vormen voor de plaatselijke flora en fauna,

HEEFT DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1

Deze richtlijn heeft ten doel te zorgen voor de instandhouding van de natuurlijke en halfnatuurlijke habitats en de wilde flora en fauna op het Europese grondgebied van de Lid-Staten waarop het Verdrag van toepassing is, inclusief de maritieme gebieden die onder de soevereiniteit of de jurisdictie van de Lid-Staten vallen.

Artikel 2

De Lid-Staten nemen de nodige maatregelen om de populaties en de diversiteit van de wilde flora en fauna te handhaven of te brengen op een peil dat met name overeenkomt met hetgeen vanuit ecologisch, wetenschappelijk en cultureel oogpunt is vereist en beantwoordt aan de behoeften van ondersoorten, variëteiten, vormen en populaties die plaatselijk bedreigd zijn, daarbij rekening houdend met de vereisten op economisch en recreatief gebied.

Artikel 3

Voor de uitvoering van deze richtlijn wordt verstaan onder:

a) „bedreigde” soorten:

- gevaar lopende soorten, namelijk taxa die dreigen uit te sterven en waarschijnlijk niet zullen blijven voortbestaan indien de oorzaak van hun achteruitgang niet wordt weggenomen. Tot de bedreigde soorten worden gerekend de taxa waarvan de populaties zijn afgenomen tot op een kritiek peil, of waarvan de habitats zodanig zijn ingekrompen dat zij kunnen worden aangemerkt als soorten die acuut met uitstervensgevaar bedreigd zijn, en
- kwetsbare soorten, namelijk taxa waarvan wordt aangenomen dat zij binnen afzienbare tijd waarschijnlijk ook bij de gevaar lopende soorten zullen

⁽¹⁾ PB nr. L 175 van 5. 7. 1985, blz. 40.

moeten worden ingedeeld indien de oorzaak van hun achteruitgang niet wordt weggenomen. Tot de kwetsbare soorten worden gerekend de taxa waarvan de meeste, respectievelijk alle populaties afnemen als gevolg van overmatige exploitatie, grootschalige vernieling van habitats of andere vormen van milieuverstoring, de taxa waarvan de populaties aanzienlijk zijn afgenomen en waarvan nog niet vaststaat dat zij niet langer in hun voortbestaan worden bedreigd, en de taxa waarvan de populaties nog omvangrijk zijn, maar die in hun gehele verspreidingsgebied aan ernstige gevaren blootstaan,

en

- zeldzame inheemse soorten die in latent gevaar verkeren;

b) „habitat”:

- de normale verblijfplaats, het natuurlijke woon- of leefgebied van een bepaalde soort of van de populatie van een bepaalde soort;
- een specifiek type van landschap, gebied of plaats dat wordt gekarakteriseerd door bijzondere natuurlijke, aardrijkskundige of andere kenmerken of door een bepaalde vegetatie;

c) „bedreigde habitat”:

Een milieutype dat wordt gekenmerkt door een geheel van eigen abiotische omstandigheden en een eigen levensgemeenschap en dat, vanwege zijn zeldzaamheid, zijn ecologische kwetsbaarheid, of de kwetsbaarheid van zijn meest gespecialiseerde en meest typische soorten, of vanwege het feit dat het zeldzaam aan het worden is, dreigt te verdwijnen of aan degradatie blootstaat. Als „verdwijnen” wordt aangemerkt, het overgaan naar een andere categorie in de algemene classificatie van habitattypes. Onder „degradatie” wordt verstaan, het afnemen van de meest karakteristieke elementen van de habitat, zonder overgang naar een andere categorie;

d) „specimen”:

Elk dier of elke plant, levend of dood, van de in de bijlagen II en III opgenomen soorten, elk deel van een dier of plant van deze soorten of elk daaruit verkregen produkt, alsmede alle andere goederen, voor zover uit een begeleidend document, de verpakking, een merk of etiket, of uit ongeacht welke andere omstandigheden blijkt dat het gaat om delen van dieren of planten van deze soorten of om daaruit verkregen produkten;

e) „regio's”:

De geografische eenheden als vastgesteld in de nomenclatuur van territoriale eenheden voor de statistiek van het Bureau voor de Statistiek der Europese Gemeenschappen (Eurostat), en wel de eenheden:

- van niveau II voor Griekenland, Frankrijk, Italië, Portugal, Spanje en het Verenigd Koninkrijk;
- van niveau I voor de andere Lid-Staten.

BESCHERMING VAN HABITATS

Artikel 4

De Lid-Staten nemen in overeenstemming met de bepalingen van deze richtlijn de nodige maatregelen voor de instandhouding van de natuurlijke en halfnatuurlijke habitats van de wilde flora en fauna op het Europese grondgebied van de Lid-Staten, waarbij bijzondere aandacht wordt besteed aan de habitats van bedreigde soorten, met name bedreigde inheemse soorten, en aan bedreigde natuurlijke en halfnatuurlijke habitats.

Artikel 5

1. Voor de habitats van de overeenkomstig bijlage I aangewezen soorten en voor de overeenkomstig bijlage IV aangewezen habitattypes worden bijzondere beschermende maatregelen genomen om ervoor te zorgen dat de populaties van de betrokken soorten op een adequaat peil worden gehandhaafd in hun natuurlijke verspreidingsgebied en dat de betrokken habitats in stand worden gehouden in alle regio's waar de bedoelde soorten voorkomen.

2. Binnen twee jaar na afloop van de bedoelde periode wijzen de Lid-Staten aan de hand van de in bijlage V A vastgestelde criteria speciaal beschermde gebieden aan. Indien na het verstrijken van de in de eerste alinea van dit lid bedoelde termijn komt vast te staan dat de tien belangrijkste gebieden in de Gemeenschap door de Lid-Staten niet zijn aangewezen, bepaalt de Commissie in de loop van het volgende jaar volgens de procedure van artikel 23 welke gebieden nog dienen te worden aangewezen, waarna de Lid-Staten de bedoelde gebieden binnen het daaropvolgende jaar aanwijzen.

3. Uiterlijk binnen acht jaar na afloop van de in artikel 27 bedoelde periode wijzen de Lid-Staten als speciaal beschermde gebieden een aantal gebieden aan die talrijk en groot genoeg zijn om te garanderen dat:

- i) de populaties van de overeenkomstig bijlage I aangewezen soorten op een adequaat peil worden gehandhaafd in de regio's waar zij voorkomen;
- ii) de overeenkomstig bijlage IV aangewezen bedreigde habitattypes en de betrokken flora en fauna worden beschermd in de regio's waar zij voorkomen.

Bij de aanwijzing van deze gebieden gaan de Lid-Staten met name uit van de in bijlage V B vastgestelde criteria. Tevens houden zij ten minste rekening met het tijdschema en de prioriteiten die worden aangehouden in het kader van het in artikel 6, lid 2, bedoelde gezamenlijke programma.

4. De Lid-Staten doen de Commissie alle relevante gegevens toekomen betreffende de gebieden die zij op grond van lid 2 en lid 3 aanwijzen, en maken daarbij met name gebruik van het overeenkomstig bijlage VI vastgestelde formulier.

5. De Lid-Staten behoeven zich bij de aanwijzing van de in lid 3 bedoelde gebieden niet strikt aan de in bijlage V B vastgestelde criteria te houden, indien de voor de natuurbescherming bevoegde autoriteit van oordeel is dat de beschikbare wetenschappelijke gegevens en de uitkomsten van de milieu-effectrapportage op afdoende wijze aantonen dat de coherentie van het in artikel 6 bedoelde Europees netwerk en het potentieel ervan qua instandhouding van de betrokken habitats en de betrokken soorten daardoor geenszins worden aangetast in het onder haar ressorterende gebied. De redenen waarom van de vastgestelde criteria wordt afgeweken, worden officieel bekendgemaakt en medegedeeld aan de Commissie.

Artikel 6

1. De Lid-Staten werken met de Commissie samen aan de totstandkoming van een Europees netwerk van speciaal beschermde gebieden, genaamd „Natura 2000”. Het Europees netwerk zal naast de op grond van deze richtlijn aangewezen gebieden ook de gebieden omvatten die in het kader van Richtlijn 79/409/EEG zijn aangewezen. Tenzij binnen de in artikel 27 bedoelde periode anders is medegedeeld, worden ook de in het kader van de Overeenkomst van Ramsar door de Lid-Staten aangewezen gebieden gelijkgesteld met de gebieden die op grond van deze richtlijn worden aangewezen. Het Europees netwerk zal bestaan uit gebieden die talrijk en groot genoeg zijn om te garanderen dat de populaties van de overeenkomstig bijlage I aangewezen soorten op een adequaat peil worden gehandhaafd en dat de overeenkomstig bijlage IV aangewezen habitattypes in stand worden gehouden in alle regio's waar zij voorkomen. De gebieden binnen het Europees netwerk moeten een coherent geheel vormen dat voldoet aan de eisen ten aanzien van de bescherming van de vorenbedoelde soorten en habitattypes in het geografische territoriale en maritieme gebied waar deze richtlijn van toepassing is.

2. Binnen twee jaar na afloop van de in artikel 27 bedoelde periode stelt de Commissie volgens de procedure van artikel 23 een gezamenlijk programma voor de ontwikkeling en de verdere uitbouw van het Europees netwerk vast. Het gezamenlijk programma zal aan het eind van de in artikel 5, lid 3, bedoelde termijn van acht jaar opnieuw worden bezien. In het gezamenlijk programma zal zijn aangegeven welke flankerende maatregelen door de Gemeenschap respectievelijk de Lid-Staten in aansluiting op deze richtlijn dienen te worden genomen. De bedoelde maatregelen kunnen onder andere omvatten het scheppen van het nodige juridische kader voor de vaststelling van beschermende maatregelen, de opzet van een opleidingsinfrastructuur en de invoering van beheersplannen, de uitvoering van onderzoek en studies en van praktijkexperimenten, de opzet van bewakingssystemen en het verwerven van de nodige middelen.

Artikel 7

1. Ten aanzien van de in artikel 5, lid 2 en lid 3, bedoelde speciaal beschermde gebieden nemen de Lid-Sta-

ten adequate maatregelen om verontreiniging of degradatie van de habitats en alle andere vormen van hinder voor de aanwezige flora en fauna te voorkomen, voor zover daaraan, gelet op het doel van deze richtlijn, significante consequenties zijn verbonden voor de soorten of de habitattypes in verband waarmee de betrokken gebieden als speciaal beschermde gebieden zijn aangewezen.

2. De Lid-Staten kiezen met name zorgvuldig de aan deze gebieden toe te kennen beschermingsstatus en overwegen de invoering van geïntegreerde beheersplannen die zijn toegesneden op de ecologische eisen van de betrokken soorten en habitattypes. Een gemeenschappelijke typologie voor de classificatie van de beschermde gebieden op Europees niveau zal worden vastgesteld volgens de procedure van artikel 23.

3. In voorkomend geval overwegen de Lid-Staten maatregelen om vernielde of gedegradeerde biotopen te herstellen of om nieuwe biotopen te creëren ten einde in afdoende bescherming te voorzien voor een bepaalde soort.

Artikel 8

1. De Lid-Staten stellen alles in het werk om ook buiten de speciaal beschermde gebieden die zijn aangewezen als bedoeld in artikel 5, lid 2 en lid 3, verontreiniging of degradatie van natuurlijke en halfnatuurlijke habitats te voorkomen.

2. De Lid-Staten nemen eveneens maatregelen ter bescherming van met name de overeenkomstig bijlage VII aangewezen typische landschapskenmerken, die van uitzonderlijk belang zijn voor de instandhouding van de plaatselijke wilde flora en fauna.

3. De Lid-Staten kunnen voor een zo klein mogelijk gebied toestaan dat van het bepaalde in lid 2 wordt afgeweken, op voorwaarde dat het eventuele milieu-effect kan worden geneutraliseerd, zodat de duurzaamheid van de biologische systemen op de overgang tussen de speciaal beschermde gebieden niet wordt aangetast en de soorten waarvan de instandhouding niet via de aanwijzing van speciaal beschermde gebieden alléén kan worden gegarandeerd, niet in gevaar komen.

Artikel 9

De Lid-Staten verlenen de Commissie hun medewerking bij de bevordering van maatregelen met het oog op:

- a) het gemeenschappelijke of gecoördineerde beheer van gebieden die zeer belangrijk zijn voor de instandhouding van de overeenkomstig de bijlagen I en II aangewezen soorten van de wilde flora en fauna en de bescherming van de overeenkomstig bijlage IV aangewezen habitattypes, en die zich aan weerszijden van een landsgrens uitstrekken;
- b) de instandhouding van woeste gebieden in de gehele Gemeenschap;
- c) de overdracht kan know-how inzake het beheer van speciaal beschermde gebieden.

MILIEU-EFFECTRAPPORTAGE*Artikel 10*

De Lid-Staten nemen de nodige maatregelen opdat in het kader van het ruimtelijke-orderingsbeleid en het ontwikkelingsbeleid op nationaal, regionaal en plaatselijk niveau zodanige beginselen worden gehanteerd dat wordt vermeden dat schade aan natuurlijke en halfnatuurlijke habitats wordt toegebracht en dat wilde flora en fauna (en met name populaties of kolonies van bedreigde soorten) verdwijnen.

Zij zien er eveneens op toe dat de bij het uitwerken en uitvoeren van het bedoelde beleid betrokken personen en het publiek adequaat worden geïnformeerd omtrent de bepalingen van deze richtlijn.

Artikel 11

Richtlijn 85/337/EEG wordt als volgt gewijzigd:

1. Aan artikel 4, lid 2, worden de volgende alinea's toegevoegd:

„Alle projecten waarvan de uitvoering in een speciaal beschermd gebied dat deel uitmaakt van het bij Richtlijn .../.../EEG opgerichte Europees netwerk, moet plaatsvinden of waarschijnlijk van invloed zal zijn op het potentieel van dat gebied uit een oogpunt van natuurbescherming, moeten worden onderworpen aan een beoordeling overeenkomstig de artikelen 5 tot en met 10.

Voor alle ontwikkelingsplannen of -programma's waarvan de uitvoering waarschijnlijk van invloed zal zijn op de speciaal beschermde gebieden dient een analoog onderzoek te worden verricht.”.

2. Aan artikel 6, lid 1, wordt de volgende alinea toegevoegd:

„De Lid-Staten zien erop toe dat de voor de instandhouding en het beheer van de speciaal beschermde gebieden bevoegde autoriteiten en de andere instanties waarvoor het project, ontwikkelingsplan of -programma normaliter van belang is, nauw worden betrokken bij de beoordelingsprocedure en zorgen ervoor dat het eindadvies van de bedoelde autoriteiten en instanties bekend wordt gemaakt.”.

BESCHERMING VAN DE WILDE FLORA EN FAUNA*Artikel 12*

1. De Lid-Staten nemen de nodige maatregelen voor de vaststelling van een algemene regeling ter bescherming van de overeenkomstig bijlage II A aangewezen diersoorten, waarbij met name een verbod wordt ingesteld op:

- a) het aan de natuur onttrekken, vangen en opzettelijk vernietigen, verwonden of doden van de betrokken dieren;
- b) het opzettelijk verstoren van de betrokken dieren, vooral tijdens de broedperiode, de periode van de broedzorg respectievelijk de periode van afhankelijkheid van de jongen, en de overwinteringsperiode, voor zover de bedoelde verstoring van wezenlijke invloed kan zijn, gelet op het doel van deze richtlijn;

- c) het opzettelijk vernielen of rapen van eieren en het bezitten van — zelfs lege — eieren;

- d) het houden en verkopen van aan de natuur onttrokken specimens van deze soorten.

2. De in lid 1, onder a), b) en d), opgenomen verbodsbepalingen gelden ongeacht de levensfase waarin de dieren waarop dit artikel betrekking heeft, zich bevinden.

Artikel 13

1. De Lid-Staten nemen de nodige maatregelen voor de vaststelling van een algemene regeling ter bescherming van de overeenkomstig bijlage II B aangewezen plantesoorten, waarbij met name een verbod wordt ingesteld op:

- a) het plukken, verzamelen, afsnijden, uitgraven of vernielen van de betrokken wilde planten;

- b) het houden en verkopen van aan de natuur onttrokken specimens van de betrokken plantesoorten.

2. De in lid 1, onder a) en b), opgenomen verbodsbepalingen gelden ongeacht de bestaansfase waarin de planten waarop dit artikel betrekking heeft, zich bevinden.

Artikel 14

1. De Lid-Staten nemen de nodige maatregelen om voor de bescherming te zorgen van de overeenkomstig bijlage III aangewezen soorten van de wilde flora en fauna.

2. Ten aanzien van de overeenkomstig bijlage III A aangewezen soorten mag exploitatie — voor commerciële of andere doeleinden — alleen worden toegestaan voor soorten waarvan de populaties stabiel blijken te zijn of een stijging vertonen, met dien verstande bovendien dat de bedoelde exploitatie op lange termijn vol te houden moet zijn. De exploitatie van de betrokken soorten dient te worden geregeld in het kader van een beheersplan dat gericht is op de in bijlage VIII aangegeven doeleinden, zodat ervoor kan worden gezorgd dat de in het wild voorkomende populaties van deze soorten op een adequaat peil worden gehandhaafd en kan worden voorkomen dat zij plaatselijk verdwijnen of in ernstige mate worden verstoord.

3. De Lid-Staten voeren een verbod in op het uitgraven, voor commerciële doeleinden of met het oog op de verkoop, van specimens of delen daarvan (inclusief het verwijderen van bollen, wortelknollen, rhizomen en/of wortelstokken of delen daarvan) van overeenkomstig bijlage III B aangewezen wilde plantesoorten, behalve voor soorten:

- a) waarvan de populaties stabiel blijken te zijn of een stijging vertonen, en

- b) waarvan de exploitatie houdbaar is op termijn. De exploitatie van de betrokken soorten dient te worden geregeld in het kader van een beheersplan dat gericht is op de in bijlage VIII aangegeven doeleinden.

4. De Lid-Staten nemen de nodige maatregelen om de verkoop van en de handel in aan de natuur onttrokken specimens van overeenkomstig bijlage III B aangewezen

plantesoorten of delen daarvan (inclusief bollen, wortelknollen, rhizomen en/of wortelstokken) te verbieden, voor zover de bedoelde soorten niet worden geëxploiteerd volgens een beheersplan dat is gericht op de in bijlage VIII aangegeven doeleinden. Deze bepalingen dienen ook het aanbieden of tentoonstellen en het vervoer van de betrokken specimens met het oog op de verkoop te betreffen.

5. Indien nodig nemen de Lid-Statens bovendien andere maatregelen, die met name kunnen omvatten:

- a) het instellen van gesloten seizoenen en/of het toepassen van andere methoden om de exploitatie van de soorten te regelen;
- b) het uitvaardigen van een tijdelijk of plaatselijk exploitatieverbod om ervoor te zorgen dat de populaties weer op peil kunnen komen;
- c) het reglementeren van de verkoop van specimens, het houden van specimens met het oog op de verkoop en het te koop aanbieden van specimens.

Artikel 15

Ten aanzien van het vangen of doden van specimens van de overeenkomstig bijlage III A aangewezen wilde diersoorten en voor die gevallen waarin overeenkomstig het bepaalde in artikel 17 afwijkingen worden toegestaan met betrekking tot het aan de natuur onttrekken, het vangen en het doden van specimens van overeenkomstig bijlage II A aangewezen soorten, vaardigen de Lid-Statens een verbod uit op:

- a) het gebruik van de in bijlage IX A genoemde middelen;
- b) de vervaardiging, de verkoop en het gebruik van de in bijlage IX B genoemde niet selectieve inrichtingen voor het vangen of doden van dieren;
- c) het bejagen van dieren vanuit de vervoermiddelen als vermeld in bijlage IX C.

Artikel 16

De Lid-Statens nemen de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat door de kustvisserij en de bescherming van gewassen met behulp van netten geen schade wordt toegebracht aan de overeenkomstig bijlage II aangewezen bedreigde soorten noch — voor zover mogelijk — aan andere soorten van de wilde flora en fauna.

Artikel 17

1. De Lid-Statens kunnen toestaan dat van het bepaalde in de artikelen 12, 13 en 14 en van het verbod op het gebruik van de in artikel 15, onder a), bedoelde middelen wordt afgeweken, indien de handhaving van de betrokken populaties op een adequaat peil in hun natuurlijk verspreidingsgebied daardoor niet in het gedrang komt, en er geen andere bevredigende mogelijkheid bestaat om:

- a) in de bescherming van de wilde flora en fauna te voorzien;
- b) ernstige schade aan gewassen, de veestapel, bossen, visgronden, wateren en andere eigendommen te voorkomen;

- c) de volksgezondheid veilig te stellen en de openbare veiligheid te waarborgen;
- d) in onderzoek- en onderwijsbehoeften te voorzien, bepaalde populaties weer op peil te brengen, verdwenen soorten opnieuw te introduceren en het in dit verband benodigde teeltmateriaal te verwerven, en bepaalde plantesoorten kunstmatig te kunnen vermeerderen;
- e) op selectieve basis en voor een beperkt aantal gevallen toe te staan dat kleine aantallen wilde diersoorten onder strikt toezicht aan de natuur worden onttrokken dan wel worden gehouden.

2. De Lid-Statens brengen ieder jaar bij de Commissie verslag uit over de op grond van dit artikel toegestane afwijkingen.

3. In dit verslag moet nader worden aangegeven:

- a) voor welke soorten de afwijking is toegestaan;
- b) welke middelen, inrichtingen of methoden mogen worden gebruikt voor het vangen of doden;
- c) waar, wanneer en op grond van welke risicofactoren dergelijke afwijkingen mogen worden toegestaan;
- d) welke autoriteit de bevoegdheid heeft om te verklaren dat aan de desbetreffende voorwaarden is voldaan en om te beslissen welke middelen, inrichtingen of methoden mogen worden gebruikt, door wie en in welke gevallen ze mogen worden gebruikt;
- e) welke controlemaatregelen zullen worden genomen.

Artikel 18

De door de Lid-Statens ter uitvoering van deze richtlijn genomen maatregelen gelden onverminderd hun verplichtingen op grond van de communautaire wetgeving voor de toepassing in de Gemeenschap van de Overeenkomst inzake de internationale handel in bedreigde in het wild levende diersoorten en plantesoorten.

INFORMATIE

Artikel 19

1. De Lid-Statens stellen, voor het eerst aan het eind van de in artikel 5, lid 2, bedoelde periode en vervolgens om de drie jaar, een gedetailleerd verslag op over de toepassing van de ter uitvoering van deze richtlijn vastgestelde nationale bepalingen. Dit verslag wordt vrijgegeven en aan de Commissie toegezonden.

2. Aan de hand van de in lid 1 bedoelde gegevens en de uitkomsten van de in het kader van het communautaire O & O-programma op het gebied van het milieu verrichte werkzaamheden stelt de Commissie een syntheseverslag op. In dit verslag moet onder meer een adequate evaluatie van de in het kader van de richtlijn behaalde resultaten worden opgenomen. De autoriteiten van iedere Lid-Staat krijgen het gedeelte van het ont-

werp-verslag dat betrekking heeft op de eigen nationale situatie toegestuurd voor verificatie. De eindversie van het verslag wordt gepubliceerd door de Commissie, die daarvan ook een exemplaar doet toekomen aan iedere Lid-Staat, het Europese Parlement en de Raad.

3. Ieder jaar maakt de Commissie in het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen* de lijst bekend van de aangewezen gebieden, als medegedeeld door de Lid-Staten. De Lid-Staten zorgen ervoor dat de op grond van deze richtlijn aangewezen gebieden duidelijk volgens overeenkomstig bijlage X vastgestelde methoden zijn aangegeven.

ONDERZOEK

Artikel 20

1. De Lid-Staten bevorderen alle onderzoekwerk en andere werkzaamheden die als grondslag kunnen dienen voor de bescherming, het beheer en het gebruik van de populaties van alle in artikel 1 bedoelde soorten van de wilde flora en fauna.

2. Zij besteden daarbij bijzondere aandacht aan onderzoek en werkzaamheden met betrekking tot de overeenkomstig bijlage XI vastgestelde thema's en stimuleren de uitvoering van op transnationale samenwerking gebaseerde projecten. De Lid-Staten verstrekken de Commissie alle benodigde gegevens met het oog op de coördinatie van de in dit artikel bedoelde onderzoeken en werkzaamheden.

3. De Lid-Staten en de Commissie bevorderen de uitvoering van multidisciplinaire analyse- en evaluatiewerkzaamheden ten einde de wetenschappelijke kennis waarop de maatregelen in het kader van deze richtlijn kunnen worden gebaseerd, te verruimen. Desbetreffende gegevens moeten voor het publiek beschikbaar zijn.

WIJZIGINGEN

Artikel 21

Wijzigingen in de artikelen van deze richtlijn worden overeenkomstig de in artikel 130 S, tweede alinea, van het Verdrag opgenomen procedure door de Raad vastgesteld met gekwalificeerde meerderheid van stemmen.

Artikel 22

1. Nadere bepalingen die op grond van deze richtlijn moeten worden vastgesteld overeenkomstig de bijlagen worden binnen een jaar na de kennisgeving van deze richtlijn vastgesteld volgens de procedure van artikel 23.

2. Wijzigingen met het oog op de aanpassing van de bijlagen aan de stand van wetenschap en techniek worden vastgesteld volgens de procedure van artikel 23.

Artikel 23

1. De Commissie wordt bijgestaan door een comité voor de aanpassing aan de stand van wetenschap en techniek, bestaande uit vertegenwoordigers van de Lid-Staten en voorgezeten door een vertegenwoordiger van de Commissie.

2. De vertegenwoordiger van de Commissie dient een ontwerp in van de te nemen maatregelen. Het comité brengt over deze maatregelen advies uit binnen een termijn die de voorzitter kan vaststellen naar gelang van de urgentie van de betrokken kwestie. Het comité spreekt zich uit met de meerderheid bedoeld in artikel 148, lid 2, van het Verdrag ingeval het een besluit betreft dat door de Raad moet worden vastgesteld op basis van een door de Commissie ingediend voorstel. De stemmen van de vertegenwoordigers van de Lid-Staten in het kader van het comité worden gewogen als aangegeven in het voorgenomen artikel. De voorzitter neemt niet deel aan de stemming.

3. De Commissie stelt maatregelen vast, die onmiddellijk van toepassing zijn. Indien deze maatregelen echter niet in overeenstemming zijn met het door het comité uitgebrachte advies, worden zij door de Commissie onverwijld ter kennis van de Raad gebracht. In dat geval;

— kan de Commissie de toepassing van de maatregelen waartoe zij heeft besloten, tot ten hoogste een maand na deze kennisgeving uitstellen;

— kan de Raad binnen deze termijn met gekwalificeerde meerderheid van stemmen een andersluidend besluit nemen.

BEWAKING

Artikel 24

1. De Lid-Staten nemen de nodige maatregelen om voor de bewaking te zorgen van de levensgemeenschappen en de populaties van de overeenkomstig bijlage I aangewezen soorten en in de op grond van artikel 5 aangewezen gebieden. De Lid-Staten delen de desbetreffende gegevens mede aan de Commissie, die uitgaande daarvan via adequate maatregelen voor de nodige coördinatie zorgt met het oog op het bereiken van het doel van deze richtlijn.

2. De Gemeenschap en de Lid-Staten zorgen in onderlinge samenwerking voor de homogeniteit van de toegepaste bewakings- en meetmethoden.

AANVULLENDE BEPALINGEN

Artikel 25

1. Bij de uitvoering van deze richtlijn stellen de Lid-Staten alles in het werk om:

a) de herintroductie van inheemse soorten van de wilde flora en fauna te bevorderen, voor zover dit de instandhouding van de betrokken soorten ten goede zou komen en op voorwaarde dat een onderzoek van

deze mogelijkheid, waarbij ook rekening wordt gehouden met de ter zake opgedane ervaringen in de Lid-Staten en in andere landen, heeft uitgewezen dat een dergelijke maatregel doeltreffend en aanvaardbaar is;

- b) ervoor te waken dat de introductie in de vrije natuur van in de betrokken regio normaliter niet in het wild voorkomende soorten geen bedreiging inhoudt voor de plaatselijke flora en fauna en de betrokken natuurlijke habitats. Zij plegen hierover overleg met de Commissie;
- c) bevolkingseducatie en algemene voorlichting met betrekking tot het belang van de instandhouding van de wilde flora en fauna en de betrokken habitats te bevorderen.

Artikel 26

De toepassing van ter uitvoering van deze richtlijn genomen maatregelen mag niet resulteren in een verslechter-

ring van de huidige situatie wat de instandhouding van de in artikel 1 bedoelde levensgemeenschappen en soorten van de wilde flora en fauna betreft.

Artikel 27

1. De Lid-Staten doen de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking treden om binnen twee jaar na kennisgeving van deze richtlijn aan het bepaalde in deze richtlijn te voldoen. Zij stellen de Commissie daarvan onverwijld in kennis.

2. De Lid-Staten delen de Commissie de tekst mede van alle bepalingen van intern recht die zij op het onder deze richtlijn vallende gebied vaststellen.

Artikel 28

Deze richtlijn is gericht tot de Lid-Staten.

BIJLAGE I

Dier- en plantesoorten waarvan de habitats in de Gemeenschap bedreigd zijn

- A. Diersoorten
- B. Plantesoorten

BIJLAGE II

Dier- en plantesoorten die in de Gemeenschap bedreigd zijn

- A. Diersoorten
- B. Plantesoorten

BIJLAGE III

Dier- en plantesoorten voor de exploitatie waarvan een beheersplan moet gelden

- A. Diersoorten
- B. Plantesoorten

BIJLAGE IV

Bedreigde natuurlijke en halfnatuurlijke habitats in de Europese Gemeenschap

*BIJLAGE Va***Criteria aan de hand waarvan gebieden die van Europees belang zijn uit een oogpunt van natuurbescherming binnen twee jaar na de inwerkingtreding van deze richtlijn als speciaal beschermde gebieden moeten worden aangewezen**

Voor de aanwijzing van gebieden die van belang zijn uit een oogpunt van natuurbescherming in de Gemeenschap als speciaal beschermde gebieden moeten de volgende criteria worden gehanteerd:

1. de aanwezigheid van bedreigde dier- of plantesoorten;
2. de aanwezigheid van bedreigde habitats.

Op grond van het eerste criterium wordt als speciaal beschermd gebied elk gebied aangewezen dat ten minste aan een van de twee volgende voorwaarden voldoet:

- het moet als een van de tien belangrijkste gebieden uit een oogpunt van instandhouding van alle overeenkomstig bijlage I aangewezen soorten in de Gemeenschap kunnen worden aangemerkt;
- het moet als een van de twee belangrijkste gebieden voor overeenkomstig bijlage I aangewezen soorten in een regio kunnen worden aangemerkt, voor zover in de betrokken regio gebieden voorkomen die van regionaal belang zijn voor de bedoelde soort.

Bij de evaluatie van het belang van een gebied moet worden uitgegaan van de omvang van het gebied, de daarin voorkomende populaties en het duurzaamheidsaspect.

Op grond van het tweede criterium wordt als speciaal beschermd gebied elk gebied aangewezen dat ten minste aan een van de volgende twee voorwaarden voldoet:

- het moet als een van de tien belangrijkste gebieden uit een oogpunt van instandhouding van alle overeenkomstig bijlage IV aangewezen habitattypes in de Gemeenschap kunnen worden aangemerkt;
- het moet als een van de twee belangrijkste gebieden voor de instandhouding van alle overeenkomstig bijlage IV aangewezen habitattypes in een bepaalde regio kunnen worden aangemerkt, voor zover in de betrokken regio gebieden voorkomen die van regionaal belang zijn voor het bedoelde habitatype. Voor de evaluatie van het belang van een gebied moet worden uitgegaan van de omvang van het gebied en de mate waarin het representatief is.

*BIJLAGE Vb***Criteria aan de hand waarvan gebieden die van Europees belang zijn uit een oogpunt van natuurbescherming als speciaal beschermde gebieden moeten worden aangewezen**

Bij de aanwijzing van gebieden die van belang zijn uit een oogpunt van natuurbescherming in de Gemeenschap moeten de volgende criteria worden gehanteerd:

1. de aanwezigheid van bedreigde dier- of plantesoorten;
2. de aanwezigheid van bedreigde habitats;
3. de rijkdom van het gebied voor een taxonomische groep (orde, familie).

Op grond van het eerste criterium wordt als speciaal beschermd gebied elk gebied aangewezen dat ten minste aan een van de volgende voorwaarden voldoet:

- het moet als een van de 100 belangrijkste gebieden in de Gemeenschap voor alle overeenkomstig bijlage I aangewezen soorten kunnen worden aangemerkt;
- het moet als een van de vijf belangrijkste gebieden uit een oogpunt van instandhouding van alle overeenkomstig bijlage I aangewezen soorten kunnen worden aangemerkt voor zover in de betrokken regio gebieden voorkomen die van regionaal belang zijn voor de betrokken soort.

Voor de evaluatie van het belang van de gebieden moet worden uitgegaan van de omvang van een gebied, de daarin voorkomende populaties en het duurzaamheidsaspect.

Op grond van het tweede criterium wordt als speciaal beschermd gebied elk gebied aangewezen dat ten minste aan een van de twee volgende voorwaarden voldoet:

- het moet als een van de 100 belangrijkste gebieden uit een oogpunt van instandhouding van alle overeenkomstig bijlage IV aangewezen habitattypes in de Gemeenschap kunnen worden aangemerkt;

- het moet als een van de vijf belangrijkste gebieden voor de instandhouding van alle overeenkomstig bijlage IV aangewezen habitattypes in een regio kunnen worden aangemerkt, voor zover in de betrokken regio gebieden voorkomen die van regionaal belang zijn voor het bedoelde habitatype. Bij de evaluatie van het belang van een gebied moet worden uitgegaan van de omvang van het gebied en de mate waarin het representatief is.

Het is de Lid-Staten toegestaan per regio minder dan vijf gebieden aan te wijzen — of minder dan 100 gebieden, voor zover het overeenkomstig bijlage I aangewezen soorten betreft waarvan de volledige in de Gemeenschap voorkomende populatie geconcentreerd is in haar areaal —, op voorwaarde dat:

- a) geen niet aangewezen gebied belangrijker is dan andere in dezelfde regio voorkomende gebieden die wel zijn aangewezen,
en
- b) meer dan de helft van de in aanmerking komende gebieden in een regio zijn aangewezen,
en
- c) meer dan de helft van de regionale populatie van de betrokken soort in speciaal beschermde gebieden voorkomt.

Besluiten over de toepassing van de bovenstaande criteria met betrekking tot soorten en habitattypes met zeer geringe verspreiding die in meer dan één Lid-Staat voorkomen, moeten worden genomen overeenkomstig artikel 23.

Om voor aanwijzing als speciaal beschermd gebied op grond van het derde criterium in aanmerking te komen, moet een gebied worden gekenmerkt door een uitzonderlijk grote rijkdom aan soorten van een bepaalde taxonomische groep.

BIJLAGE VI

Informatie betreffende het mededelen van gegevens inzake de aanwijzing van speciaal beschermde gebieden

BIJLAGE VII

Typische landschapskenmerken die van uitzonderlijk belang zijn voor de plaatselijke wilde flora en fauna

BIJLAGE VIII

Beheersplan voor overeenkomstig de bijlagen III A en III B aangewezen soorten van de wilde flora en fauna, die voor exploitatie in aanmerking komen

Het in artikel 14, lid 2, bedoelde beheersplan moet ervoor zorgen dat:

- a) de bedoelde exploitatie vol te houden is op lange termijn;
- b) de bedoelde exploitatie volgens adequate regels en onder adequate bewaking plaatsvindt en dat de toegestane vorm van exploitatie opnieuw wordt bezien, zodat kan worden nagegaan of de betrokken populatie stabiel blijft of toeneemt;
- c) de bedoelde exploitatie het vermogen tot herstel van de populaties van de betrokken soorten op de verschillende plaatsen na een teruggang als gevolg van natuurlijke of andere oorzaken niet beïnvloedt.

BIJLAGE IX

Verboden methoden en instrumenten voor het vangen en doden en verboden vervoermiddelen

ZOOGDIEREN

- a) — Strikken
— Levende dieren die zijn blindgemaakt of verminkt en die worden gebruikt voor het lokken van andere dieren
— Bandrecorders
— Elektrische apparaten waarmee dieren kunnen worden gedood of verdoofd

- Kunstmatige lichtbronnen
 - Spiegels en andere verblindende voorwerpen
 - Inrichtingen om het doel mee te verlichten
 - Vizierinrichtingen met een elektronische beeldversterker of beeldomkeerder voor het schieten in het donker
 - Explosieven
 - Netten ⁽¹⁾
 - Vallen ⁽¹⁾
 - Kruisbogen
 - Vergif en vergiftigd of verdovend lokaas
 - Uitgassen of uitroken
 - Automatische of semi-automatische wapens waarvan het magazijn meer dan twee patronen kan bevatten
- b) — Voetklemmen
- Zelfsluitende strikken
- c) — Vliegtuigen
- Rijdende motorvoertuigen

VISSEN

- a) — Vergif
- Explosieven

⁽¹⁾ Indien deze worden gebruikt voor het grootschalig of niet selectief vangen of doden.

BIJLAGE X**Aanduidingen betreffende de aanwijzing van speciaal beschermde gebieden**

BIJLAGE XI

Onderzoek dat als grondslag dient voor de bescherming, het beheer en de exploitatie van de in artikel 1 bedoelde soorten
